

2. Jazykový koutek

Перифра́зе

Jedná se o označení jevu či předmětu nikoli běžným názvem, ale nepřímým, obsírnějším pojmenováním, opisem. Používá se tehdy, když se chceme vyhnout častému opakování jednoho obratu. Perifráze zpravidla vzniká vyjmenováním některých typických znaků dotyčného jevu (typických vlastností či vzhledu). Příklady z ruského jazyka, se kterými jsme se setkali v textu, jsou *заслуженный отдых* (o důchodu), *страж порядка* (o policistovi).

S perifrází je těsně spojen další trop, a to eufemismus – zjemnění nepřijemné či nežádoucí skutečnosti formou opisu. V textu knihy je například použito mírnější slovo *нечистый* namísto *бес, дьявол*.

Níže jsou uvedeny některé nejužívanější příklady perifrází v ruském jazyce. Zkuste odhadnout, o co nebo koho se jedná:

1. рыжая плутовка
2. ночное светило
3. юди в белых халатах
4. царь зверей
5. голубой экран
6. канцелярская крыса
7. цветы жизни

3. Zapamatujte si!

Зapаматуйте si ruské ustálené výrazy, které se objevily v sedmé kapitole:

включи́ть го́лову – začít přemýšlet, logicky a důsledně uvažovat o něčem; zapojit hlavu

как на игóлках – ve stavu krajního neklidu, vzrušení, rozčilení; jako na jehlách

ни с того ни с сего́ – bez jakýchkoliv viditelných příčin, najednou, zčistajasna

пропа́сть бе́з вести – zmizet beze stopy (o člověku), být nezvěstný

рассу́док помути́лся у когó – o ztrátě něčí schopnosti zdravě uvažovat, přicházet o rozum

це́ны нет ко́му, че́му – o někom nebo něčem, co má vynikající vlastnosti; je k nezaplacení

4. To je zajímavé

Покрути́ть па́льцем у виска́

Pokud vám Rus ukáže toto gesto – krouživý pohyb ukazovákem u spánku –, znamená to, že vážně pochybuje o vašich mentálních schopnostech a jako by vám chtěl říct, že jste asi trochu blázen.

КПЗ

Tato zkratka znamená *камера предварительного задержания* (cela předběžného zadržení).